

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Arkivsak: 24/402
Møtedato/tid: 27.09.2024 kl. 09:00
Møtested: Formannskapssalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 20.09.2024

Inger Johanne Uthus (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
31/24	Forvaltningskontroll på landbruksområdet
32/24	Forvaltningsrevisjon av grunnskolen (klasseledelse og tilpasset opplæring) - prosjektplan
33/24	Forenklet etterlevelseskontroll - Offentlige anskaffelser
34/24	Budsjettkontroll pr. august 2024
35/24	Forslag til budsjett 2025 med økonomiplan 2025-2028
36/24	Opplæring av kontrollutvalget
37/24	Innspill til kontrollarbeidet
38/24	Godkjenning av protokoll

Forvaltningskontroll på landbruksområdet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

31/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&58

Arkivsaknr 23/581 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet 2023

Avslutning av forvaltningskontroll på landbruksområdet 2023 - Stjørdal og Meråker

Saksopplysninger

Statsforvalteren gjennomførte en forvaltningsrevisjon på landbruksområdet i Stjørdal kommune 29. september 2023.

I Stjørdal kommune ble det konstatert fem avvik og to merknader. (Rapport er vedlagt). Stjørdal kommunes svar er datert 8. mars 2024 og svarer ut funnene i statsforvalterens rapport.

Statsforvalteren informerer kommunen i brev datert 4. april 2024 at avvikene anses som lukket og saken avsluttet (statsforvalterens brev er vedlagt).

Vurdering

Kontrollutvalget konstaterer at det har vært gjennomført en forvaltningsrevisjon på landbruksområdet. Kommunen har gjennomført tiltak og har svart ut spørsmålene på en tilfredsstillende måte slik at statsforvalteren har lukket avvikene og avsluttet saken. Kontrollutvalget tar saken til orientering og vil ikke følge opp saken ytterligere.

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Stjørdal kommune
Dato rapport:	4. desember 2023
Dato for kontrollmøte:	29. september 2023
Kontrollleder:	Odd Lutnæs Sakshaug
Gjennomført av:	Eva Dybwad Alstad Anders Mona
Tilstede fra kommunen i møtet:	Geir Aspenes Arild Moen Ingeborg Forbregd Jannicke Larsen
Tilstede i møtet fra Meråker kommune:	Arne Ketil Auran Anne Haneborg
Kontrollerte ordninger:	Regionale miljøtilskudd i jordbruket for søknadsomgangen 2022 Tilskudd til tiltak i beiteområder, årene 2020-2023

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 29. september 2023, og Stjørdal kommune sin tilbakemelding den 19. oktober 2023. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Stjørdal kommune ble det konstatert 5 avvik og 2 merknader.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under viser hvor mye midler Stjørdal kommune forvaltet på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten i 2022:

Tilskuddsordning		Beløp (kr)	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	97 952 162	296
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	1 447 140	25
Skogfond *)	Utbetalt	2 357 694	95
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- Skogkultur	Utbetalt	783 118	95
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- veg	Utbetalt	590 466	2
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- drift	Utbetalt	9 150	2
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	1 517 613	17
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	5 490 762	167
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	556 230	16
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	194 517	10
SUM		110 898 852	725

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er delegert til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Statsforvalteren skal kontrollere om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 26. juni 2023 og kontrollen ble gjennomført 29. september 2023.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Kommunene fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenvurderingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Kommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 26. september 2023.

Den 29. september 2023 ble det gjennomført et møte med kommunene Stjørdal og Meråker, på rådhuset i Stjørdal. Det var et felles møte med begge kommunene, der de involverte i kontrollen i kommunene og hos Statsforvalteren deltok. Det ble i møtet gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunene hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått. Bakgrunnen for at det ble avholdt et felles møte, er at Meråker kommune i en periode har kjøpt tjenester fra Stjørdal kommune på landbruksområdet, jfr. framlagt avtale mellom kommunene datert 16. februar 2018.

Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 19. oktober 2023.

Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen under gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:	
Tilskuddsordning: Generelt	
Merknad 1	<p><u>Behov for å videreutvikle system for internkontroll</u></p> <p>Basert på kontrollerte saker, informasjon i møtet, svar i egenvurderingsskjema og annen tilsendt informasjon, er det vårt inntrykk at Stjørdal kommune har etablert mye av det som forventes av et internkontrollsystem på landbruksområdet.</p> <p>Det er positivt at kommunen har tatt i bruk et felles internkontrollsystem (Compilo), og at Landbruksforvaltningen er i gang med å ta systemet i bruk.</p> <p>Arbeidet med internkontroll skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet og egenart, og arbeidet med internkontroll skal være et løpende arbeid. I</p>

	<p>arbeid med internkontroll vil det normalt inngå ROS-analyser, rutiner for å sette i verk internkontroll, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering.</p> <p>Å holde det kommunen har etablert oppdatert er en jobb som vil kreve oppmerksomhet framover. Det anbefales derfor at Stjørdal kommune fortsetter arbeidet med å videreutvikle kommunens system for internkontroll på landbruk.</p> <p>Det vises til reglement for økonomistyring i staten.</p> <p>Det ble i forbindelse med kontrollen også gitt flere innspill til rutinebeskrivelsene til praktiseringen av regelverket på «<i>regionale miljøtilskudd</i>». Avvik 4, viser at kommunen har en praksis der det innvilges tilskudd til tiltak som ikke er omsøkt, noe som ikke er tillatt. Kommunen kan ikke ha rutiner som strider mot regelverket. Ifølge rutine for «<i>tilskudd til drift av beitelag</i>» kontrollerer kommunen antall dyr ført opp i søknad opp mot produksjonstilskuddssøknad, men det er ikke utarbeidet rutiner for å sjekke øvrige vilkår for tilskudd jf §§ 3 og 5.</p> <p>Det ble på kontrolldagen også gitt innspill til rutiner for ordningen «<i>tiltak i beiteområder</i>». I en sak som gjaldt fornying av sperregjerde i område som er flyttlei for reindrifta hadde kommunen lagt til grunn en avtale fra 1976 mellom beitelaget og Fjellstyret. Der det kom fram at reindrifta hadde fått anledning til å uttale seg i saken <i>før</i> sperregjerdet ble oppført. Ved fornyelse av gjerdet, hadde kommunen derfor ikke vært kontakt med reinbeitedistriktet. Slik kommunen også selv påpeker mangler rutinen en beskrivelse av hvordan kommunen skal ivareta konsultasjonsplikten ovenfor reindriften når det søkes om tilskudd til oppføring av sperregjerder (og lignende installasjoner) i reinbeiteområdene.</p>
<p>Merknad 2</p>	<p><u>Samarbeidsavtale mellom Stjørdal og Meråker kommune ikke forlenget/gyldig</u></p> <p>Stjørdal kommune inngikk i februar 2018 en avtale med Meråker kommune, om drift av tjenester knyttet til landbruksforvaltningen i Meråker kommune for perioden 1. mars 2018 til 28. februar 2019. Denne avtalen har ligget til grunn for arbeidet også i 2022 og i 2023. Avtalen beskriver oppgaver som skal gjøres, og hvor mye Meråker skal betale.</p> <p>Dette innebærer at kommunen har lagt til grunn en avtale som ikke er gyldig lenger.</p>

Tilskuddsordning: Tilskudd til tiltak i beiteområder	
Avvik 1	<p><u>Manglende vurderinger av hensynet til kulturminner og naturverdier</u> Det mangler vurdering av hensynet til kulturminner og naturverdier, jf. Kulturminneloven og Naturmangfoldloven, når det er verdier i områder som er omfattet av disse lovene.</p> <p>Det er i én sak registrert kulturminner og «nær trua» art i området hvor det skal graves og fylles på masse.</p>
Avvik fra	<p><u>Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder</u> § 1 Formål: «<i>Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene</i>».</p> <p><u>Rundskriv 2019/45:</u> Kommentarer til bestemmelsen, formålet (§ 1) «[...] Kommunen må også sikre at tiltak det gis tilskudd til ikke er i strid med annet lovverk, herunder naturmangfoldloven og kulturminneloven. [...]»</p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	
Tilskuddsordning: Regionale miljøtilskudd i jordbruket	
Avvik 2	<p><u>Manglende vurdering av avkorting i tilfeller der gjødslingsplanen er manglende eller mangelfull</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Manglende vurdering av avkorting ved feilopplysning i søknaden når gjødslingsplanen er mangelfull - Manglende dokumentasjon på at kontrollert gjødslingsplan er laga før den kontrollerte vekstsesongen - Manglende vurdering av avkorting i sak der foretaket har kryssa av for ikke å ha gjødslingsplan og plantevernjournal
Avvik fra	<p><u>Rundskriv 2022-19 avkorting ved manglende eller mangelfull gjødslingsplan</u> «<i>For RMP kan det avkortes inntil 100 prosent av det samlede tilskuddet dersom gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler mangler i sin helhet, eller inntil 50 prosent for mangelfull gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler.</i></p> <p><i>Størrelsen på avkorting for manglende eller mangelfull gjødslingsplan og/eller journal over plantevernmidler bør ses i sammenheng med hvor relevant disse er for tilskuddsordningene foretaket har søkt på. Gjødslingsplan er for eksempel grunnleggende for formålet med tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, avrenningstiltak m.fl. mens den må anses som mindre viktig for tilskudd til eksempelvis kulturminnetiltak. Som hovedregel bør det derfor avkortes mer av det samlede tilskuddet dersom søkeren hovedsakelig har søkt tilskudd for tiltak der gjødslingsplan er særlig relevant. Det må uansett gjøres en konkret</i></p>

	<p>vurdering, og det er det samlede tilskuddet som vurderes for avkorting.</p> <p>Eksempelvis kan det ved mangelfull gjødslingsplan/plantevernjournal i praksis bety en avkorting i samlet tilskudd som er nærmere 50 prosent dersom tilskudd til miljøvennlig spredning og ingen jordarbeiding om høsten utgjør en stor del av totaltilskuddet. Dersom tiltak som gjelder naturmangfold, kulturminner o.l. utgjør mesteparten av tilskuddet, vil avkorting normalt kunne være ned mot 20 %».</p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	<p><u>I forskrift om gjødslingsplanlegging går det fram at:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det skal utarbeides gjødslingsplan før hver vekstsesong 2. Gjødslingsplanen skal omfatte alt jordbruksareal foretaket disponerer 3. Representative jordprøver skal i hovedsak tas hvert 4. – 8. år 4. Foretak med husdyr, eller foretak som får tilført husdyrgjødsel, slam eller annen organisk gjødsel, skal beregne forsvarlig mengde forbruk av dette for kommende vekstsesong 5. Gjødslingsplanen skal inneholde en kartskisse, med oppgitt målestokk, som tydelig viser skifteinndelingen. Planen skal settes opp skiftevis, og følgende opplysninger skal oppgis for hvert enkelt skifte 6. Gjødslingsbehovet skal avpasses etter flere kriterier 7. Dersom vekstforholda avviker fra de forutsetningene som var når gjødslingsplanen ble laget, skal gjødslingsplanen justeres i samsvar med behovet.
Avvik 3	<p><u>Manglende aktsomhetsvurdering ved vedtak om avkorting på grunn av feilopplysninger</u></p> <p>Det er i vedtaket i flere av sakene med avkorting på grunn av feilopplysning i søknadene ikke foretatt aktsomhetsvurdering.</p>
Avvik fra	<p><u>Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag</u> <u>§ 32 Avkorting av tilskudd</u></p> <p>«Hele eller deler av det samlede tilskuddet kan avkortes dersom foretaket</p> <ol style="list-style-type: none"> a. uaktsomt eller forsettlig har drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet. b. gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.» <p>Rundskriv 2022/19 kapittel 6: Saksbehandling og avkorting</p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	<p>Det er viktig at foretaket skjønner hvorfor det er avkorta i berettiga tilskudd. Kommunen skriver i sine rutiner at vedtaket grunngis i vedtaksbrevet. Aktsomhetsvurdering må være en del av dette.</p>
Avvik 4	<p><u>Rutine og praksis i strid med regelverket</u></p> <p>Kommunens rutine er at dersom det søkes på ordningen «beiting av verdifulle jordbrukslandskap» i stedet for «beiting av biologisk verdifulle</p>

	arealer», «flytter» kommunen tiltaket til «beitinga av biologisk verdifulle arealer» og avkorter for feilopplysning det beløpet som er differansen mellom de to ordningene.
Avvik fra	<u>Rundskriv 2022-19</u> «Dersom saksbehandler etter søknadsfristen blir oppmerksom på at de omsøkte verdiene skulle være høyere, eller at tiltak ikke har kommet med i søknaden, er hovedregelen at saksbehandler ikke skal endre på det som er omsøkt. Unntaket er for eksempel ved behov for å rette åpenbare feilføringer eller når de regionale forskriftene med veiledningsmateriale åpner for justering. Eventuelle endringer i omsøkte verdier skal dokumenteres og alltid sjekkes med søker før endring.»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Drift av «verdifulle jordbrukslandskap» har kun krav om at arealene skal slås eller beites og at arealene skal tilfredsstillte kriteriene for verdifulle jordbrukslandskap. «Biologiske verdifulle arealer» skal også slås eller beites, men disse arealene kan heller ikke gjødsles, sprøytes eller pløyes. Kommunen har ikke dokumentasjon for, og kan heller ikke stille krav om at disse reglene er tilfredsstillt, når foretaket selv ikke har søkt på ordninga.
Avvik 5	<u>Det er innvilga uberettiga tilskudd innenfor flere av ordningene i regionale miljøtilskudd</u> Det er innvilga tilskudd arealer som ikke er drevet slik regelverket for ordningene krever. Dette gjelder for ordningene «slått av slåttemark», «bratt areal», «spredning av husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesongen» og «beiting av biologisk verdifulle arealer».
Avvik fra	<u>Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Trøndelag</u> <u>§ 9 Slått av slåttemyr og slåttemark</u> «Det kan gis tilskudd for slått av de utvalgte naturtypene slåttemark og slåttemyr som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedra ...» <u>§ 4 Drift av bratt areal</u> «Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere, eller 1:3 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet. Arealer som kun beites gis ikke tilskudd. Tiltaksklasser: Overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5. Tilskuddet utmåles per dekar. Det ytes ikke tilskudd for de første 15 dekarene med bratt areal som omsøkes.» <u>§ 22 Spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen</u> «Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen. Siste frist for spredning er 10. august. I søknadsåret skal arealet høstes ved slått eller beiting etter spredning. Det skal minimum spres 5 kg total-nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket bruker spres om våren eller i vekstsesongen. Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og

	<p><i>gjødselmengde spredd per dekar. Tilskuddet utmåles per dekar.»</i></p> <p><u>§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer</u> <i>«Det kan gis tilskudd for slått eller beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.</i></p> <p><i>Arealene skal være innmarksarealer av gammel kulturmark. Gras som blir slått skal samles og brukes til fôr. På beitearealer skal beitetrykket være så stort, eller varighet så lang, at det om høsten ikke er nevneverdig gammelgras på arealet.»</i></p>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	

7 Avsluttende kommentarer

I forbindelse med kontrollen er det avdekket at det gjøres mye godt arbeid i Stjørdal kommune. Forhold som er tatt opp i denne rapporten og i dialogen i forbindelse med kontrollen håper vi vil bidra til å styrke arbeidet ytterligere.

Stjørdal kommune
Postboks 133 / 134
7501 STJØRDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Odd Lutnæs Sakshaug, 74 16 80 87

Avslutning av forvaltningskontroll på landbruksområdet

Vi viser til brev fra Stjørdal kommune datert 8. mars 2024 hvor dere gir tilbakemelding på endelig rapport etter forvaltningskontrollen av landbruksforvaltningen den 29. september 2023.

Statsforvalteren mener kommunen i sin tilbakemelding bekrefter at de har satt i gang tiltak som sannsynliggjør at den type feil som vi fant under kontrollen ikke gjentas. Statsforvalteren anser derfor avvika som lukka.

Statsforvalteren ser med dette kontrollen som avslutta.

Med hilsen

Anstein Lyngstad (e.f.)
underdirektør
Landbruksavdelingen

Odd Lutnæs Sakshaug
seniorrådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Forvaltningsrevisjon av grunnskolen (klasseledelse og tilpasset opplæring) - prosjektplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

32/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/83 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre forvaltningsrevisjon av grunnskolen i Stjørdal kommune.

Utvalget ber revisor gjennomføre prosjektet innenfor den ressursrammen som prosjektplanen angir og med leveringstidspunkt 11.04.2025.

Vedlegg

Prosjektplan - Grunnskolen - klasseledelse og tilpasset opplæring

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 26.04 (sak 20/24) vedtok utvalget følgende.:

1. Kontrollutvalget vedtar det vedlagte forslag til bestilling til revisor.
2. Kontrollutvalget gir kontrollutvalgets leder myndighet til å godkjenne prosjektplanen fra revisor.
3. Kontrollutvalget ber leder i samarbeid med kontrollutvalgets sekretær ha en dialog med revisor underveis i prosjektet.

Vurdering

Under behandlingen av saken i møtet la kontrollutvalget vekt på at rapporten skal bidra til å avdekke og å forklare eventuelle sammenhenger.

På bakgrunn av debatten i møtet, og i samtaler med sekretær og utvalgets leder har revisor gjort noen få justeringer i prosjektplanen.

Ny prosjektplan ble diskutert i møte med sekretær og leder 19. august. Selv om utvalget delegerte til leder å godkjenne prosjektplanen legges den nå frem for kontrollutvalget til orientering.

Konklusjon

Prosjektplanen er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og de signaler som ble gitt fra kontrollutvalget. Sekretariatet og kontrollutvalgets leder oppfatter prosjektplanen og revisors forslag til problemstillinger og ressursrammer som tilfredsstillende for å få gjennomført forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn.

Grunnskolen i Stjørdal

Klasseledelse og tilpasset opplæring

Stjørdal kommune

Prosjektplan forvaltningsrevisjon

FR 1297

2024

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

«Formålet med prosjektet er å belyse nå-situasjonen, herunder truslene mot læringsmiljøet og god klasseledelse. Prosjektet skal også belyse skolenes mulighet til å tilpasse undervisningen slik at spesialundervisning kan unngås.»

PROBLEMSTILLINGER

- Hvordan er situasjonen i grunnskolen i Stjørdal kommune sammenlignet med andre?
- Jobber Stjørdal kommune godt med klasseledelse?
- Sørger Stjørdal kommune for at elever får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet?

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: 350

Rapport til sekretær: 11. april 2025

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Hanne Marit Ulseth Bjerkan

hanne.bjerkan@revisjonmidtnorge.no

Tlf. 476 34 527

2 MANDAT

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune vedtok den 9. februar 2024, sak 04/24 at:

«Kontrollutvalget ber leder i samarbeid med kontrollutvalgets sekretær ha en dialog med revisor for å oppnå en hensiktsmessig avgrensning av et prosjekt innenfor temaene klasseledelse, tilpasning av undervisningen og barn med særlige behov.»

Revisor gjennomførte et møte den 4. april 2024 mellom kontrollutvalgets leder og sekretær der retningen på prosjektet ble avklart.

Kontrollutvalget behandlet videre bestillingen i sak 20/24 den 26. april 2024. Vedlagt saken lå fulgte det en beskrivelse av prosjektet fra sekretær. Dokumentet skriver:

«Formålet med prosjektet er å belyse nå-situasjonen, herunder truslene mot læringsmiljøet og god klasseledelse. Prosjektet skal også belyse skolenes mulighet til å tilpasse undervisningen slik at spesialundervisning kan unngås.»

Videre står det følgende:

- Situasjonsbeskrivelse
 - Sammenligninger med sammenlignbare kommuner og nabokommunene.
 - Ressursinnsats pr. elev i grunnskolen, totalt og pr. skole
 - Andel med spesialundervisning
 - Lærertetthet (lærernorm) (gjennomsnitt og fordelt på hver skole)
 - Oppfølgingen av vedtak fra PPT
 - Andre relevante nøkkeltall?
 - Lærernes, rektorenes og FAUs opplevelser av
 - Læringsmiljø, arbeidsmiljø og klasseledelse
 - Samarbeidet mellom skole og hjem
 - Andre relevante forhold?
 - Saksbehandlingstid og eventuelt etterslep hos PPT.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

«1. Kontrollutvalget vedtar det vedlagte forslag til bestilling til revisor.

2. Kontrollutvalget gir kontrollutvalgets leder myndighet til å godkjenne prosjektplanen fra revisor.

3. Kontrollutvalget ber leder i samarbeid med kontrollutvalgets sekretær ha en dialog med revisor underveis i prosjektet.»

2.2 Bakgrunnsinformasjon

2.2.1 Tilpasset opplæring og intensiv opplæring

Opplæringsloven slår fast at alle elever har rett på tilpasset opplæring, jmfør § 1-3. Å tilpasse opplæring innebærer å legge til rette med varierte vurderingsformer, læringsressurser, læringsarenaer og læringsaktiviteter slik at alle får et tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Alle elever skal ha muligheter til læring og utvikling uavhengig av deres forutsetninger. Elever skal kunne nå kompetansemålene, men at det gjøres ulikt med tanke på kvalitet og nivå. Lærer har som oppgave å legge til rette for en opplæring som ivaretar både fellesskapet og hver enkelt elev for at elevene skal få best mulig utbytte av opplæringen.¹

Elever har også rett til intensiv opplæring fra 1. til 4. trinn i lesing, skriving og regning dersom det er fare for at de blir hengende etter, jmfør opplæringslovens § 1-4. Tidlig innsats brukes som et begrep som sier at tidlige tiltak for elever kan bidra til å hindre at utfordringer blant elever blir større og et hinder for elevenes læring. Tidlig innsats handler om å sette inn tiltak og tilpasse opplæringen med en gang en elev har behov for tilrettelegging, istedenfor å vente og se. Behovet for tiltak kan oppstå gjennom hele utdanningsløpet. Det er derfor avgjørende at det gjennomføres systematiske kartlegginger av elevenes behov og på bakgrunn av det, settes inn egnede tiltak. Tiltakene kan være av mindre eller større omfang, og av kortere eller lengre varighet.¹

Elever som ikke har eller får et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet kan ha rett til spesialundervisning, jmfør opplæringslovens § 5-1. For elever som har rett til spesialundervisning, skal det fattes enkeltvedtak basert på sakkyndig vurdering (opplæringslovens § 5-3).

Opplæringslovens § 5-6 krever at alle kommuner har en pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). PPT skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge bedre til rette for opplæring til elever med særlige behov.

¹ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

2.2.2 Klasseledelse

Læreplanen skriver i overordnet del at trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene.²

Utdanningsdirektoratet definerer klasseledelse som lærerens arbeid som bidrar til elevenes faglige, sosiale og emosjonelle læring og utvikling, over et bredt praksisfelt. Videre skriver de at lærerne leder primært gjennom undervisningen som gjør at ledelse er knyttet opp til det fagdidaktiske³ og læringsorienterte arbeidet. Ledelse i en klasse handler om å ha blikk for den enkelte elev, men samtidig ha overblikk over klassen som faglig og sosialt fellesskap. Ledelse krever samtidig utvikling av strukturer, rutiner og kulturer.⁴

Videre definerer Utdanningsdirektoratet tre perspektiver på klasseledelse som det jobbes med parallelt:

- **Strukturperspektivet** vektlegger det lærere gjør for å skape trygghet og iversikt for elevene gjennom rammer og struktur.
- **Kulturperspektivet** handler om det lærere gjør for å skape trygge relasjoner gjennom bygging av gruppens fellesnormer og kultur.
- **Læringsperspektivet** har fokus på det lærere gjør i samarbeid med elevene for å sikre mestring og progresjon i elevenes faglige og sosiale læring.

Nordahl (2021) skriver at klasseledelse handler om å skape gode betingelser for både faglig og sosial læring i skolen, og definerer tre hovedelementer:

- Lærerens evne til å skape et positivt klima eller læringsmiljø.
- Lærerens evne til å etablere og bevare arbeidsro.
- Lærerens evne til å motivere elevene til arbeidsinnsats.

2.2.3 Ny opplæringslov

Ny opplæringslov trer i kraft 1. august 2024. Mye av innholdet i dagens opplæringslov blir videreført, men det er også gjort noen endringer og tydeliggjøringer i ny lov.

I ny lov er reglene om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging videreført med noen endringer. I ny lov kommer det tydeligere frem at det er kommunen som har det overordnede

² <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.1-et-inkluderende-laringsmiljo/>

³ Fagdidaktikk er undervisningslære knyttet til et bestemt fag.

⁴ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/klasseledelse/>

ansvaret for å oppfylle plikten med tilpasset opplæring. Begrepet *tidlig innsats* er endret til *intensiv opplæring*, men ellers er reglene videreført.

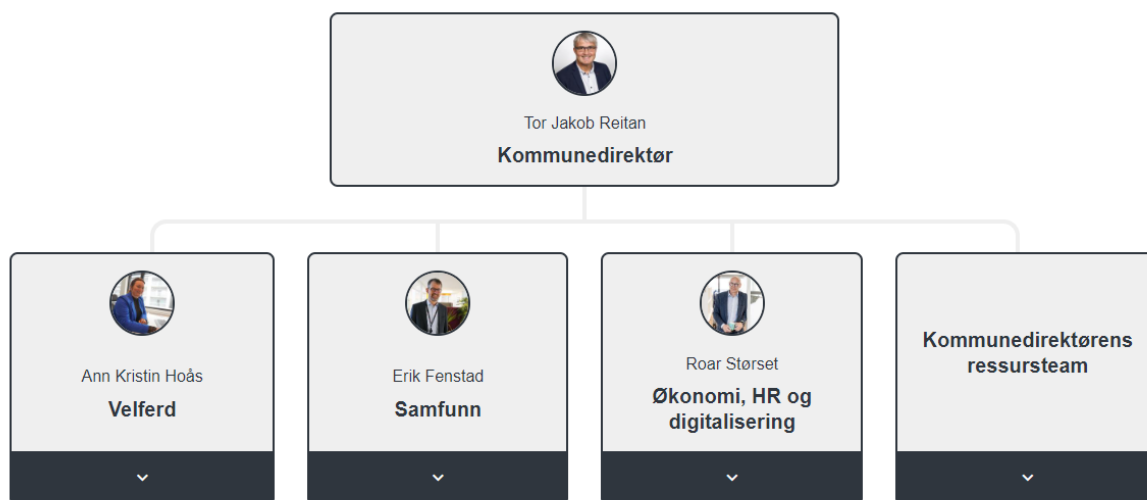
Spesialundervisning er i ny lov erstattet med tre rettigheter:

- Individuelt tilrettelagt opplæring
- Personlig assistanse
- Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler.

PPT sin rett til å bistå skolen i det forebyggende arbeidet og i arbeidet med tilpasset opplæring og intensiv opplæring 1. til 4. trinn er videreført og tydeliggjort i ny opplæringslov. Oppgavene til PP-tjenesten om støtte og veiledning, samt kompetanse- og organisasjonsutvikling, er også videreført og utdypet i ny regel.

2.3 Grunnskole i Stjørdal kommune

Stjørdal kommune ledes av kommunedirektør som øverste leder for administrasjonen. Grunnskoler er organisert under området for Velferd i kommunen og ledes av sektorleder. Organisasjonskartet vises i figuren nedenfor.

Kilde: Stjørdal kommune

Figur 1. Organisasjonskart Stjørdal kommune

Pedagogisk - psykologisk tjeneste (PPT) er også organisert under området for Velferd og under sektor for forebygging og mestring som ledes av sektorleder. PPT inngår i Værnesregionen og er tjeneste for kommunene Frosta, Meråker, Selbu og Tydal, i tillegg til Stjørdal. PPT er i Værnesregionen organisert i et barnehageteam og et skoleteam.

Stjørdal kommune har 13 kommunale grunnskoler. Tabellen nedenfor viser antall elever fordelt per skole for skoleåret 2023/2024.

Tabell 1. Antall elever per skole for skoleåret 2023/2024

Skole	Antall elever
Elvran skole	43
Forradal oppvekstsenter	28
Fosslia skole	459
Halsen barneskole	402
Halsen ungdomsskole	318
Haraldreina skole	107
Hegra barneskole	138
Hegra ungdomsskole	155
Kvislabakken skole	155
Lånke skole	300
Skatval skole	219
Skjelstadmark oppvekstsenter	107
Stokkan ungdomsskole	445

Kilde: Grunnskolens informasjonssystem

Tabellen nedenfor presenterer utvalgte nøkkeltall innenfor grunnskole i Stjørdal kommune, perioden 2020-2023, og for Trøndelag for 2023.

Tabell 2. Utvalgte nøkkeltall innenfor grunnskole for Stjørdal (2020-2023) og Trøndelag (2023)

Variabel	Stjørdal				Trøndelag
	2020	2021	2022	2023	2023
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	197,0	184,6	183,1	226,7	144,4
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	8,3	9,3	10,6	11,1	8,6
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	76,3	65,8	:	61,1	63,2
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	68,9	57,9	:	63,5	63,7
Gruppestørrelse 2 (antall)	16,6	16,7	17,3	17,0	16,0
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	42,0	43,2	43,0	42,1	42,1
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	34,9	35,2	24,1	25,0	23,2

Kilde: Tabell 12255, SSB

Tallene viser at elever som mottar spesialundervisning i Stjørdal kommune har økt de siste fire årene, og er for 2023 på 11,1 prosent. Til sammenligning viser tallene for Trøndelag en andel på 8,6 prosent. Antall årstimer til spesialundervisning har variert litt for Stjørdal, men har også

for 2023 økt sammenlignet med de tre tidligere årene til 226,7 timer per elev. Trøndelag har til sammenligning 144,4 timer per elev for 2023.

Gruppestørrelse 2 er et mål på lærertettheten og viser forholdet mellom elevtimer og timer til ordinær undervisning⁵. Størrelsen gir en indikasjon på elever per lærer i ordinær undervisning. Tabellen ovenfor viser at denne størrelsen har økt litt for Stjørdal kommune de siste årene, noe som indikerer at det er flere elever per lærer i ordinær undervisning. For 2023 er størrelsen lik 17,0 i Stjørdal, mens for Trøndelag er den 16,0.

Samtidig viser tabellen ovenfor at det har vært en nedgang i netto driftsutgifter til skolesektor, mål i prosent av samlede netto driftsutgifter, fra 2021 og til 2022 og 2023. For 2023 er andelen av driftsutgiftene på 25 prosent for Stjørdal. Til sammenligning utgjør andelen 23,2 prosent for Trøndelag.

⁵ Elevtimer til spesialundervisning og særskilt norsk er ikke inkludert i denne størrelsen.

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Problemstillinger

- Hvordan er situasjonen i grunnskolen i Stjørdal kommune sammenlignet med andre?

Problemstillingen vil besvares beskrivende og har ikke revisjonskriterier tilknyttet seg. Revisor vil se på og analysere utvalgte størrelser innenfor grunnskole i Stjørdal kommune, sammenlignet med andre (kommuner, KOSTRA-gruppe og fylke). Utvalgte størrelser som er relevante å se på her er utgifter i grunnskolen, lærernorm med tilhørende størrelser (timer) og spesialundervisning. Andre størrelser kan bli lagt til underveis i prosjektet. De utvalgte størrelsene vil presenteres så langt det er mulig både per elev, per skole og totalt for kommunen.

- Jobber Stjørdal kommune godt med klasseledelse?

Problemstillingen vil undersøke hvordan Stjørdal kommune jobber med klasseledelse. Revisor vil undersøke tilnærmingen kommunen har til klasseledelse. Videre vil vi se om kommunen har utarbeidet noen retningslinjer for arbeidet. Revisor vil så langt det er mulig undersøke hvordan klasseledelse gjennomføres i praksis. Revisor vil også undersøke hvordan PPT bidrar i arbeidet med klasseledelse.

- Sørger Stjørdal kommune for at elever får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet?

Problemstillingen vil undersøke om Stjørdal kommune tilbyr tilpasset opplæring i tråd med lov og regelverk. Problemstillingen vil også undersøke hvordan kommunen jobber med intensiv opplæring. Hvilke rutiner har kommunen for å kartlegge elevene og deres progresjon, og på bakgrunn av kartleggingene hvilke tiltak settes så inn for å hindre at utfordringene blir større for elevene. Samarbeidet skolene har med PPT vil også bli undersøkt her.

3.2 Avgrensning

Det er mange faktorer som spiller inn på elevens muligheter for læring. Denne forvaltningsrevisjonen avgrenser seg til å se på klasseledelse, arbeidet med tilpasset opplæring og intensiv opplæring.

Når det gjelder presentasjon av statistikk over forhold knyttet til opplæringen i Stjørdal kommune, vil revisor innhente innspill fra kontrollutvalget og administrasjonen i kommunen knyttet til sammenlignbare kommuner. Revisor vil på bakgrunn av innspill og annen

informasjon ta avgjørelsen om hvilke sammenlignbare kommuner som skal benyttes i analysen.

Statistikk knyttet til spesialundervisning og tilhørende bruk av ressurser vil bli inkludert i første problemstilling, men vil ikke bli nærmere undersøkt. Revisjonen vil dekke det systematiske arbeidet som gjøres i før-henvisningsfasen. Det betyr at arbeidet PPT gjør knyttet til sakkyndig vurdering og saksbehandlingstid mellom henvisning og enkeltvedtak vil ikke bli sett på i denne revisjonen. Oppfølging av enkeltvedtak om spesialundervisning vil ikke bli undersøkt.

Forvaltningsrevisjonen vil se på klasseledelse og dens betydning for elevens læringsmiljø. Det betyr at lærernes arbeidsmiljø ikke omfattes av denne forvaltningsrevisjonen.

Det er 13 kommunale skoler i Stjørdal. Private skoler holdes utenfor. Revisor vil gjøre et utvalg av skoler knyttet til besvarelsen av problemstillingene som er knyttet opp til revisjonskriterier. Kontrollutvalget har kommet med sine innspill på skoler. Revisor vil innhente mer informasjon om skolene når prosjektet starter opp. Informasjonen vil hentes fra oppstartsmøte med kommunen og etter innhenting av data fra rektorene ved hver enkelt skole i kommunen. Statistikk, størrelse og geografisk plassering er også aktuelle utvelgelseskriterier.

Samarbeidet mellom skolene og PPT vil i denne revisjonen avgrense seg til arbeidet PPT gjør knyttet til det forebyggende arbeidet og intensiv opplæring. Vi vil undersøke om skolene involverer PPT i å oppdage vansker knyttet til opplæring og sette inn tiltak tidlig nok.

Samarbeid mellom skole og hjem vil ikke bli undersøkt i denne forvaltningsrevisjonen. Revisjonen har fokus på det systematisk arbeidet knyttet til klasseledelse, tilpasset opplæring og intensiv opplæring, som er avgrenset mot før-henvisningsfasen.

3.3 Kilder til kriterier

I en forvaltningsrevisjon skal det etableres revisjonskriterier med utgangspunkt i problemstillingene. Revisjonskriterier er de krav, normer og/eller standarder som kommunenes praksis skal vurderes opp mot. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, og utledet fra, autoritative kilder innenfor det reviderte området. I dette prosjektet vil revisjonskriterier hentes fra blant annet:

- Opplæringsloven
- Stortingsmeldinger
- Veiledningsmateriell fra Utdanningsdirektoratet
- «Dette vet vi om klasseledelse», Thomas Nordahl, 2021
- Eventuelle styringsdokumenter i kommunen

Når det gjelder opplæringsloven som kilde til kriterier, vil revisor bruke i hovedsak ny opplæringslov med tilhørende begreper der det er mulig. Ny lov har ikke ført til vesentlige endringer i det som undersøkes i denne revisjonen.

Revisor ønsker å ha en dialog med revidert enhet om kilder til revisjonskriterier, samt utledning av revisjonskriterier. Dette gjelder særlig forhold knyttet til klasseledelse. Dette gjøres for å finne hensiktsmessige og gode kriterier for måling av klasseledelse der både revisor og revidert enhet er enige om hva som inngår i det.

3.4 Metoder for innsamling av data

Første problemstilling vil i hovedsak besvares ved bruk av relevant statistikk. Her vil statistikk hentes fra KOSTRA og Utdanningsdirektoratet sitt system for informasjon om grunnskole (GSI). Revisor vil be om tilgang til GSI fra kommunen for å få mer detaljerte data og informasjon enn det som er tilgjengelig offentlig. Det kan bli aktuelt å hente ut data fra kommunen sitt regnskap.

De to problemstillingene med revisjonskriterier vil bli svart ut ved bruk av intervju, observasjon og dokumentgjennomgang.

Revisor vil gjennomføre et oppstartsmøte der sentral ledelse i kommunen ofte deltar, eksempelvis kommunedirektør, kommunalsjef og sektorleder for oppvekst. Intervju med øverste ledelse dekkes gjennom oppstartsmøte. Videre vil revisor sende ut skriftlige spørsmål på epost til alle rektorene ved de 13 skolene i kommunen. Dette brukes for å få et overblikk over situasjonen i kommunen, samt til utvelgelse av hvilke skoler vi ønsker å undersøke nærmere når vi skal svare ut problemstillingen. Utvelgelse av skoler er nærmere beskrevet i kapittel 3.2.

Når revisor har gjort utvalg av skoler, vil det kunne bli behov for et dybdeintervju med rektorene ved skolene. Videre vil intervju med ansatte (gjennomført som gruppeintervju) være aktuelt for å høre hvordan skolen jobber med klasseledelse, tilpasset opplæring og intensiv opplæring.

Det vil også være aktuelt å intervju ansatte i PPT om deres bidrag inn i skolene knyttet til området som dekkes i de to problemstillingene.

For å vurdere klasseledelse i praksis er det et ønske fra revisor om bruk av observasjon som metode. Dette må gjennomføres i samråd med revidert enhet; både sentral ledelse og aktuelle ansatte. Derfor er det viktig at revisor og revidert enhet på forhånd har definert revisjonskriterier knyttet til klasseledelse.

Dokumentgjennomgang vil også være sentral i prosjektet. Dokumenter vil være gjenstand for gjennomgang er kommunens rutiner på området. Dersom skolene har egne rutiner, vil disse også være aktuell.

Revisor vil underveis i prosjektet vurdere hvilke metoder som er mest hensiktsmessige, og det kan derfor forekomme endringer i metodevalget.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Hanne Marit Ulseth Bjerkan
Prosjektmedarbeider	Johannes Nestvold
Kvalitetssikrer	Marit Ingunn Holmvik
Kvalitetssikrer	Cathrine Berg Mortensen

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	26. april 2024
Prosjektplan til sekretær	17. juni 2024
Oppstartsmøte	September 2024
Datainnsamling ferdig	Februar 2025
Rapport til uttalelse	Mars 2025
Rapport til sekretær	11. april 2025

Trondheim, 17. juni 2024

Hanne Marit Ulseth Bjerkan

Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

KILDER

Opplæringsloven

Utdanningsdirektoratet:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.1-et-inkluderende-laringsmiljo/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/klasseledelse/>

Grunnskolen informasjonssystem, GSI

Statistisk sentralbyrå, tabell 12255

Stjørdal kommunes hjemmeside

«Dette vet vi om klasseledelse», Thomas Nordahl, 2021

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Forenklet etterlevelseskontroll - Offentlige anskaffelser

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

33/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/496 - 9

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen til orientering.

2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse knyttet til de konkrete anskaffelsene som revisjonen har undersøkt, og en generell redegjørelse for hvordan kommunen vil oppfylle kravene i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Redegjørelsen sendes kontrollutvalget innen 31.10.2024 for behandling i kontrollutvalgets møte 15.11.24.

Vedlegg

Revisors uttalelse forenklet etterlevelseskontroll 2023 - offentlige anskaffelser

Nummerert brev nr 5 forenklet etterlevelseskontroll 2023 - offentlige anskaffelser

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav b). Som følge av dette ansvaret skal kontrollutvalget også påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen jf. kommuneloven § 24-9.

Formålet med forenklet etterlevelseskontroll er, innenfor en begrenset ressursramme, å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis.

Målsettingen er å etablere enkle og jevnlig kontrollhandlinger som kan fange opp vesentlige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen. Kontrollhandlingene kan blant annet foretas på områder hvor brudd har særlige økonomiske konsekvenser, eller i særlig grad svekker tilliten til økonomiforvaltningen.

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon.

Revisor har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Stjørdal kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område med kriterier:

Revisor har valgt å se på offentlige anskaffelser over kr 100 000 og under terskelverdi kr 1 300 000 (ekskl.mva), foretatt mellom januar – desember 2023.

Revisor kontrollerte følgende kriterier:

- a. At det er gjennomført tilbuds-/anbuds konkurranse der dette er aktuelt
- b. At det er utarbeidet kravspesifikasjon for anskaffelsen
- c. At det er utarbeidet protokoll for anskaffelsen der dette er aktuelt
- d. At det er innhentet skatte/mva-attest for anskaffelser over kr 500 000

Vurdering

Revisor har utført kontroll av 20 anskaffelser i perioden 2023. For seks av anskaffelsene er det avdekket at en eller flere kriterier ikke er oppfylt da det ikke har mottatt dokumentasjon på valgte kriterier.

For de øvrige fjorten kontrollerte anskaffelsene er det ingen grunn til å tro at Stjørdal kommune ikke har etterlevd de kontrollerte kriteriene.

På grunnlag av funn har revisor avgitt en uttalelse til forenklet etterlevelseskontroll med modifisert konklusjon, og revisor er pliktig til å avgi nummerert brev til kontrollutvalget.

Når revisor konkluderer med forbehold, og mener at de ovennevnte kriteriene ikke er etterlevd for seks av de undersøkte anskaffelsene (30% av de anskaffelsene som er undersøkt) mener sekretariatet at kontrollutvalget bør følge opp og be kommunedirektøren om tilleggsinformasjon før saken kan avsluttes.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse til orientering.

I tillegg mener sekretariatet at kontrollutvalget bør be kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse knyttet til de konkrete anskaffelsene som revisjonen har undersøkt, og en generell redegjørelse for hvordan kommunen vil oppfylle kravene i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter.

Redegjørelsen sendes kontrollutvalget innen 31.10.2024 for behandling i kontrollutvalgets møte 15.11.24.

Til kontrollutvalget i Stjørdal kommune**UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN**

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Stjørdal kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Vi har i vår risiko- og vesentlighetsvurdering kommet frem til at vi for 2023 foretar kontroll på etterlevelse av offentlige anskaffelser over kr 100 000 og under EØS – terskelverdi.

Valgte kriterier

- a. At det er gjennomført tilbuds-/anbuds konkurranse der dette er aktuelt
- b. At det er utarbeidet kravspesifikasjon for anskaffelsen
- c. At det er utarbeidet protokoll for anskaffelsen der dette er aktuelt
- d. At det er innhentet skatte/mva-attest for anskaffelser over kr 500 000

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Midt-Norge SA et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer post@revisjonmidtnorge.no
 907 30 300www.revisjonmidtnorge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONICA NORDVIK LARSEN, 28.06.2024

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med forbehold

Vi har kontrollert tjue utvalgte anskaffelser i 2023 mot valgte kriterier. For seks av anskaffelsene har vi ikke mottatt tilstrekkelig dokumentasjon som tilser at en eller flere av kriteriene er oppfylt.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis kan vi ikke konkludere med at de ovennevnte kriteriene i det alt vesentlige er etterlevd for seks av de tjue utvalgte anskaffelsene.

For de øvrige fjorten kontrollerte anskaffelsene er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Stjørdal kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte kriteriene.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Stjørdal kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Brekstad, 28. juni 2024

Monica Nordvik Larsen
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi: Kommunedirektør

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidtnorge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidtnorge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONICA NORDVIK LARSEN, 28.06.2024

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune**Brev nr 5****NUMMERERT BREV NR 5 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen**

Avvik som fører til en modifisert konklusjon i uttalelse til forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, skal etter «God kommunal revisjonsskikk RSK 301» kommuniseres til kontrollutvalget i et nummerert brev.

Forenklet etterlevelseskontroll av offentlige anskaffelser

I vår forenklet etterlevelseskontroll for Stjørdal kommune valgte vi å se på offentlige anskaffelser over kr 100 000 og under terskelverdi kr 1 300 000 (ekskl.mva), foretatt mellom januar – desember 2023.

Vi kontrollerte følgende kriterier:

- a. At det er gjennomført tilbuds-/anbuds konkurranse der dette er aktuelt
- b. At det er utarbeidet kravspesifikasjon for anskaffelsen
- c. At det er utarbeidet protokoll for anskaffelsen der dette er aktuelt
- d. At det er innhentet skatte/mva-attest for anskaffelser over kr 500 000

Funn etter utført kontroll:

Vi har utført kontroll av tjue anskaffelser i perioden 2023. For seks av anskaffelsene har vi avdekket at en eller flere kriterier ikke er oppfylt da vi ikke har mottatt dokumentasjon på valgte kriterier.

For de øvrige fjorten kontrollerte anskaffelsene er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Stjørdal kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte kriteriene.

På grunnlag av funn har vi avgitt en uttalelse til forenklet etterlevelseskontroll med modifisert konklusjon, og er pliktig til å avgi nummerert brev til kontrollutvalget.

Brekstad, 28. juni 2024

Monica Nordvik Larsen

Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Direkte ☎ 908 09 733 eller ✉ monica.larsen@revisjonmidt norge.no

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi: Kommunedirektør

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONICA NORDVIK LARSEN, 28.06.2024

Budsjettkontroll pr. august 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

34/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/360 - 12

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll pr. 12.08.24.

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet herved fram en økonomisk oversikt pr. 12.08.24.

Budsjettkontrollen viser:

- Møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste o.l.
 - Forbruk pr. 12.08 er betydelig lavere enn budsjettet.
- Kontrollutvalgets egen drift
 - Forbruk pr. 12.08 er betydelig lavere enn budsjettet
- Kjøp av sekretariatstjenester
 - På budsjett
- Kjøp av revisjonstjenester
 - På budsjett

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet mener at en prognose skulle tilsi at resultatet ender noe under budsjett, men utvalgets medlemmer bør undersøke om det er innmeldt riktig med tanke på godtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste.

BUDSJETTKONTROLL PR. 12.08.24					
Konto	Tekst	Revidert	Budsjett	Resultat	Budsjett
		Pr. 12.08.24	2024	2023	2023
1080	Godtgjørelse folkevalgte	0,00	133 000,00	0,00	0,00
1083	Komitemøter - Godtgjøring folkev.	22 825,00	0,00	28 416,00	133 000,00
1085	Godtrgjørelse styrer/råd etc.	0,00	0,00	24 612,00	0,00
1086	Tapt arbeidsfortjeneste	0,00	0,00	0,00	0,00
1099	Arbeidsgiveravgift	3 218,00	19 000,00	7 477,00	19 000,00
	Tapt arbeidsfortjeneste	0,00	0,00	0,00	0,00
1160	Kjøregodtgjørelse	0,00	3 000,00	0,00	0,00
	SUM GODTGJØRING	26 043,00	155 000,00	60 505,00	152 000,00
	Kjøp av tjenester	0,00	60 000,00	0,00	0,00
1103	Aviser og fagtidsskrifter	525,00	6 000,00	4 875,00	0,00
1116	Beverting	390,00	2 000,00	8 695,00	12 000,00
1130	Telefon	1 329,00	0,00	2 836,00	1 000,00
1150	Opplæringstiltak	7 800,00	39 000,00	15 880,00	10 000,00
1178	Reiseutgifter med mva-komp/fradrag	954,00	0,00	1 385,00	0,00
1196	Kontigenter	14 300,00	15 000,00	13 000,00	13 000,00
1271	Juridisk bistand	0,00	0,00	0,00	60 000,00
1429	Betalt mva drift	0,00	0,00	1 000,00	110 000,00
1279	Kompensert mva drift	0,00	0,00	-1 000,00	-110 000,00
	SUM DRIFT KONTROLLUTVALGET	25 298,00	122 000,00	46 671,00	96 000,00
127000	Kjøp revisjonstjenester	1 089 331,00	1 573 000,00	1 527 000,00	0,00
138000	Kjøp sekretariatstjenester	200 000,00	400 000,00	381 000,00	381 000,00
	Sum kjøpte tjenester	1 289 331,00	1 973 000,00	1 908 000,00	381 000,00
	TOTALT	1 340 672,00	2 250 000,00	2 015 176,00	629 000,00

Forslag til budsjett 2025 med økonomiplan 2025-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

35/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/360 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til økonomiplan for 2025-2028 og budsjett for 2025 med en ramme på kr. 2.406.300,- inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget.

Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett etter kommuneloven § 14-3 til kommunestyret.

Vedlegg

Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Saksopplysninger**Budsjettbehandlingen for kontrollorganene.**

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2, går det frem at kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalgets budsjett vil inneholde utgifter til selve driften av utvalget, samt utgifter knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- Møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste o.l. til kontrollutvalgets medlemmer.
- Kontrollutvalgets egen drift.
- Kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester

Kontrollutvalget

Ved oppsett av budsjettforslag for 2025 for kontrollutvalgets egen virksomhet, har sekretariatet tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2024 og justert godtgjøringen til utvalget etter reglement for godtgjørelse til folkevalgte 2023-2027.

Vi har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av fem medlemmer og avvikler inntil seks møter i året. Når det gjelder tapt arbeidsfortjeneste har sekretariatet gjort et anslag basert på reglene i kommunens reglement, samt innspill fra kontrollutvalgets medlemmer.

Posten aviser og fagtidsskrifter dekker abonnement på fagtidsskriftet "kontroll&revisjon". Posten kontingenter dekker kommunens medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn (FKT)

I tillegg er det lagt inn midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og ha mulighet til å delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Det er lagt inn en økning på ca. tre prosent per år videre i økonomiplanperioden. Nivået må vurderes årlig i forbindelse med budsjettet.

Kontrollutvalgets sekretariat

Stjørdal kommune er deleier i Konsek Trøndelag IKS og kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos selskapet.

Representantskapet i Konsek Trøndelag IKS vedtar budsjetter og økonomiplaner for kontrollutvalgene. Budsjettet er basert på en honorarmodell vedtatt av representantskapet.

Kjøp av revisjonstjenester

Stjørdal kommune er deleier i Revisjon Midt-Norge SA og kjøper revisjonstjenester hos selskapet.

Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028 er basert på årsmøtesak 6/24 vedtatt for perioden 2024-2027. Sekretariatet har beregnet en økning på ca. 3% i 2028.

Budsjett 2025

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester, blir etter dette kr. 2.406.300,- som er en økning på kr. 156.300,- fra 2024.

Spesifisert budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 følger med som vedlegg til saken.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjettramme på kr. 2.406.300,- for kontrollutvalget for 2025, dette inkluderer også kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester. Vi anser dette for å være en nøktern budsjettering, samtidig som vi mener dette gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalget.

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

36/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/402 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Avdekket omfattende svikt i NAVs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som en del av sin opplæring:

- I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere.
- Avdekket omfattende svikt i NAVs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp.
- Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker? Dette er rådene

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Kommunal Rapport 01.07.2024, kronikk av Fredrik Holth og Nikolai K. Winge, Holth &Winge

Det er ikke rom for alternative innstillinger til vedtak i dispensasjonssaker.

Stortinget vedtok i 2008 en plan- og bygningslov som klart innskjerpet kommunenes anledning til å gi dispensasjoner. Lovgiver understreket at dispensasjon skal være et snevert unntak som kommunene kun skal gi der de strenge vilkårene i loven er oppfylt.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk.

Hensikten var å tydeliggjøre den klare intensjonen om at ny og endret arealbruk skal styres gjennom arealplaner, vedtatt på grunnlag av et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og med bred medvirkning fra offentlige og private aktører.

I dispensasjonssaker avgrenses vurderingen til et enkelt tiltak på en enkelt eiendom. Dersom det over tid gis mange dispensasjoner, vil dette kunne undergrave planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag, og dermed de demokratiske prosesser som plan- og bygningsloven bygger opp under.

For å sikre at loven ble håndhevet i tråd med intensjonen, gjorde lovgiver et helt sentralt grep: Vurderingen av dispensasjonssøknader skal først og fremst bero på juss – ikke politikk.

Stortinget markerte dermed at det ikke er rom for lokalpolitiske prioriteringer og utøvelse av lokalt selvstyre når det gjelder vurderingen av lovens vilkår.

Dispensasjonsbestemmelsen har ikke fungert i tråd med lovgivers intensjon. Tall fra SSB viser at det fremdeles søkes om og innvilges en rekke dispensasjoner.

Det er også gjennomført flere undersøkelser av dispensasjonspraksis som viser at de fleste søknader innvilges, og at majoriteten av vedtakene bygger på feil eller mangelfull forståelse av loven.

Årsakene til dette er sammensatte, og i et rettssosiologisk perspektiv er det alltid av interesse å undersøke hvorfor lovgivning ikke får den ønskede effekt.

Dette kan skyldes at loven ikke aksepteres eller respekteres av de som er satt til å utøve myndigheten, at rettsanvender ikke har tilstrekkelig kunnskap om bestemmelsen og det systemet den inngår i, eller at det ikke finnes velfungerende kontrollmekanismer og sanksjonssystemer. Samtlige faktorer er betegnende for den dispensasjonspraksisen vi finner i kommunene.

I vårt møte med lokalpolitikere opplever vi ofte en stor frustrasjon over hvor vanskelig det er å gi dispensasjon. Det vises til at administrasjonen er for streng når det konkluderes med at lovens vilkår for dispensasjon ikke er oppfylt.

Lokalpolitikere har på sin side en mer pragmatisk tilnærming, og de inntar gjerne en ombudsrolle for sine innbyggers ønsker og behov.

Vi har respekt for ønsket om å være ombud for innbyggernes ve og vel, samt forståelse for frustrasjonen ved et strengt regelverk.

Samtidig må lokalpolitikere være bevisste på når loven gir rom for en slik tilnærming. Dispensasjonssaker er ikke en arena hvor ombudsrollen er ment å stå sentralt. Her er politikerne rettsanvendere.

Frustrasjonen hos lokalpolitikerne leder i mange tilfeller til at de søker etter løsninger. Løsningen i enkelte kommuner er å innføre en praksis hvor lokalpolitikerne ber administrasjonen presentere et saksfremlegg med to alternative innstillinger i dispensasjonssaker. Den ene innstillingen konkluderer med at de rettslige vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Den andre konkluderer med at de rettslige vilkårene ikke er oppfylt.

På denne måten skaffer lokalpolitikerne seg et handlingsrom i behandlingen av dispensasjonssaker. De velger det alternativet som etter deres skjønn passer best.

Stort sett faller politikerne ned på alternativet hvor vilkårene for dispensasjon anses for å være oppfylt. Dermed kan de innvilge dispensasjon og vise til at saken er forsvarlig utredet av administrasjonen.

Vi mener denne praksisen ligger utenfor det handlingsrommet lovgivningen gir, og at politikerne har andre alternativer i møtet med det som oppleves som et rigid og komplisert regelverk.

Når det gjelder vurderinger som krever særskilt fagkompetanse, er det vanlig at lokalpolitikerne ønsker saken utredet og vurdert før den skal opp til behandling. Etter kommuneloven har kommunedirektøren plikt til blant annet å utrede rettslige spørsmål.

Når det er tale om å utøve et rettsanvendelsesskjønn i en sak, innebærer det at faktum i den konkrete saken må klargjøres, innholdet i rettsregelen det er tale om må fastlegges, og rettsregelen må anvendes på det faktum som er lagt til grunn. Dette vil lede til én konklusjon hos rettsanvenderen.

Når vi forklarer dette til kommunene, blir vi ofte møtt med argumentet om at «det er jo utøvelse av et skjønn», «det finnes jo ikke noe fasitsvar» eller at «en annen kan jo komme til motsatt konklusjon». Alt dette er korrekt.

Samtidig kan ikke én og samme rettsanvender komme til ulik konklusjon i én og samme sak. Dersom det opereres med to alternative innstillinger, må det innebære at kommunedirektøren enten (eller i kombinasjon):

- opererer med to ulike beskrivelser av faktum
- opererer med to ulike tolkninger av loven, eller
- opererer med to ulike måter å anvende loven på det konkrete faktum.

I de tilfeller der politikerne krever alternative utredninger på rettslige spørsmål, må nødvendigvis det ene alternativet (som har en annen konklusjon enn det andre) være uriktig /ulovlig.

Kommuner som har innført en slik praksis, har gjort et juridisk spørsmål om til en politisk vurdering. I tillegg til å undergrave systemet, svekker en slik praksis rettssikkerheten til både søkeren selv og andre som kan bli negativt berørt av vedtaket.

I saker som gjelder dispensasjon fra lovbestemmelser, har naturlig nok lokalpolitikerne et begrenset handlingsrom. De fleste dispensasjonssakene gjelder imidlertid ikke dispensasjon fra lovbestemmelser, men fra kommunenes egne arealplaner. Paradoksalt nok er det dermed kommunens egne regler politikerne ofte finner for rigide og kompliserte.

Dersom politikerne mener regelverket er rigid eller komplisert, bør de derfor ta en titt på arealplanene det søkes dispensasjon fra, og vurdere om de bør endres. De aller fleste kommuner har svært mange søknader om dispensasjon fra arealplaner som planfaglig,

rettslig og politisk sett er utdaterte. I disse sakene har lokalpolitikerne et klart alternativ til dispensasjon.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk. Og i arbeidet med hva som er gode planfaglige løsninger, kan politikerne selvsagt be administrasjonen om så mange alternativer de ønsker.

Det aller beste med denne alternative løsningen er at det gir mer effektiv byggesaksbehandling, sikrer likebehandling av innbyggerne og en arealutnyttelse i tråd med det dagens lokalpolitikere ønsker. Dette er vel det en kan kalle et lokalpolitisk kinderegg?

Avdekket omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Kommunal Rapport 01.07.2024, NTB

Helsetilsynet har avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer i sin kartlegging av etatens oppfølging av barn i familier som mottar sosialhjelp.

Mandag morgen la Helsetilsynet fram en oppsummeringsrapport av et tilsyn statsforvalterne har gjennomført med Nav-kontorer i hele landet i 2022 og 2023. Tilsynet har sett på hvordan Nav ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp. Under tilsynet ble det avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer.

– I dette tilsynet avdekket statsforvalterne mye svikt. Vi er bekymret for at barn og unge i familier som trenger økonomisk sosialhjelp, ikke får den hjelpen de har behov for, sier direktør Sjur Lehmann i Helsetilsynet i en pressemelding.

Helsetilsynet fastslår at Nav ikke ivaretar barna i familier som mottar økonomisk sosialhjelp, godt nok.

– Det er vanskelig å gjøre vurderinger av barnets beste og vurderinger av behovet for økonomisk sosialhjelp hvis man ikke har kartlagt hvilke behov barna og familien har, sier Lehmann.

Innhentet sjelden barns synspunkter

I tilsynet undersøkte Helsetilsynet flere krav til Nav-kontorenes praksis. Blant dem var kravet om at de skal foreta en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

På dette punktet fant tilsynet lovbrudd ved 51 av de 68 Nav-kontorene, og det ble konkludert med at kontorene sjelden innhentet barns synspunkter i saker som angikk dem. Lehmann påpeker at dette er noe som må gjøres.

– Dette er et krav etter barnekonvensjonen, som vi ser at det i liten grad ble gjort, sier Lehmann.

Ifølge Helsetilsynet har denne manglende kartleggingen ført til følgefeil i form av lovbrudd knyttet til kravet om at Nav-kontorene skal foreta en forsvarlig vurdering og beslutning ved slike søknader. Det ble avdekket slike lovbrudd ved 53 av kontorene.

– Fordi det sviktet i kartleggingen, ble vurderingen og beslutningen om økonomisk stønad gjort på et sviktende grunnlag, skriver Helsetilsynet.

Når det kom til oppfølging av familier som mottar økonomisk stønad, ble det avdekket lovbrudd ved 14 kontorer.

Må bedres

– Jeg tenker at her er det mye den enkelte kommune må følge opp, sier arbeids- og velferdsdirektør Hans Christian Holte til NTB.

Holte påpeker samtidig at tilsynet er gjennomført halvannet til to år tilbake i tid. Han mener det har skjedd en del positiv utvikling på området siden tilsynet ble gjennomført, på bakgrunn av tidlige signaler de fikk fra Helsetilsynet.

Samtidig erkjenner han at lovbruddene som er avdekket, gir uttrykk for at praksisen i kommunene og ved det enkelte Nav-kontor ikke har fulgt barnekonvensjonen slik de skal.

– Jeg tenker at alle avvikene viser at praksisen på dette området må bedres i den enkelte kommune. Det er et viktig ansvar for Nav å følge opp. Vi vurderer det som en situasjon som må bli bedre, slik at vi kan bli tryggere på at hver enkelt familie med behov for sosialhjelp og barna deres blir godt ivaretatt, sier Holte.

Kan skyldes manglende dokumentasjon

Holte synes det er vanskelig å peke på en bestemt årsak til det som avdekkes i tilsynet, men peker blant annet på manglende bevissthet på å ivareta barns beste i forbindelse med tildeling av sosialhjelp til en familie.

Samtidig mener han det også kan henge sammen med manglende dokumentasjon.

– Det kan ha skjedd kartlegginger og samtaler med barn som ikke er dokumentert, og dermed ikke kommer fram i tilsynet, påpeker Holte.

Kan dette være på grunn av dårlige rutiner ved Nav-kontorene?

– Ja, jeg synes det virker som at det er en del av svakheten. Noe går på dårlige rutiner, men det er nok samtidig ikke gjort godt nok kartleggingsarbeid og vurdering og oppfølging. Det går både på dokumentasjon og at jobben ikke er gjort, sier Holte.

Inngår samarbeid med statsforvalterne

Holte forteller at Nav nå skal samarbeide med statsforvalterne for å følge opp lovbruddene, og for å gi god informasjon til alle norske fylker og kommuner om veilederen til Nav-ansatte som Arbeids- og velferdsdirektoratet har utviklet.

Holte understreker at han ser positivt på veien framover.

– Jeg opplever at både det grundige tilsynet fra Helsetilsynet og det gode samarbeidet med barneombudet de siste par årene gjør at jeg tror vi skal komme videre med oppfølging av dette området i Norge. Det er viktig, avslutter Holte.

Må ta det på alvor

Seniorrådgiver Inger Aasgaard i Barneombudet uttaler i en pressemelding at Helsetilsynets rapport er alvorlig og viser at arbeidet med å styrke barns rettigheter i Nav haster.

Aasgard peker på lovregulering og kompetanseheving som tiltak Barneombudet mener er avgjørende for å sikre et større fokus på barns rettigheter, og mener arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap) må sikre at Nav ivaretar barnas rettigheter.

– Både nåværende og tidligere arbeids- og inkluderingsminister har oppfordret personer som har problemer med å forsørge seg og sin familie om å kontakte Nav. Dette er viktig og riktig. Men statsråden må da være sikker på at Nav faktisk gir barnefamiliene den oppfølgingen de har krav på og at barns rettigheter ivaretas, sier Aasgaard.

Grov svikt

Leder i Redd Barnas norgesprogram Monica Sydgård er ikke overrasket over resultatet av tilsynet og mener i likhet med Barneombudet at Brenna må komme på banen.

– Tilsynene avdekker en grov svikt i Nav-systemet. Redd Barna mener at det nå må stilles krav til at Nav har undersøkt barnets behov og livssituasjon, når de jobber med barnefamilier. Det må framgå av vedtaket at barnets beste er vurdert, uttaler Sydgård i en pressemelding.

Røde Kors, på sin side, skriver i en pressemelding at de mener funnene i rapporten er rystende, og at de støtter Helsetilsynet i sin vurdering av at disse familiene ikke får den hjelpen de trenger.

– Dette er alvorlige funn og dessverre i tråd med hva familier vi er i kontakt med forteller oss. For mye ansvar blir lagt på foreldre som ikke alltid har oversikt over hva de kan søke om stønad til, sier leder for humanitære programmer Ingvill Alisøy-Gjerløw i Røde Kors.

Helsetilsynets oppsummeringsrapport finner du [her](#)

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker? Dette er rådene

Kommunal Rapport 27.06.2024, Marte Danbolt, Elin Svendsen, Robert Fauli

Bruk styrevervregisteret og hold deg unna utbyggere, er blant rådene fra KS.

– Den enkelte folkevalgte har selv en plikt til å vurdere sin egen habilitet. Dersom man er i tvil, eller tenker at man kan være inhabil, anbefaler KS at vedkommende tidlig tar kontakt med ordfører eller andre i henhold til kommunens rutiner, slik at det blir anledning til å gjøre en juridisk vurdering på forhånd, sier fagsjef for KS Folkevalgtprogram, Dag-Henrik Sandbakken.

Skulle det være tvil om habilitetsvurderingen, har Sandbakken følgende råd:

– Da kan det være klokt å innhente juridiske råd i forkant av møtet, for eksempel hos KS Advokatene.

Roller og verv

En kartlegging Kommunal Rapport har gjort av over 300 lokalpolitikere i landets største 40 fjellhyttekommuner, viser at nærings- og grunneierinteresser er tungt representert blant politikere.

Mens lokalpolitikere som Kommunal Rapport har snakket med, forsikrer om at kommunene har en ryddig og streng praksis når det gjelder habilitet, mener Norges Hytteforbund at folkevalgte med økonomiske interesser må bli flinkere til å melde seg inhabile i arealsaker.

Sandbakken nevner særlig ett verktøy som kan sikre mer åpenhet rundt økonomiske interesser: KS styrevervregister.

– Styrevervregisteret viser informasjon om folkevalgtes og ledende ansattes roller, verv og eierinteresser. Det innhentes informasjon fra Brønnøysundregistrene og fra Skatteetatens aksjonærregister. Styrevervregisteret er gratis og åpent tilgjengelig for alle. I tillegg kan den enkelte selv legge inn informasjon om andre relevante forhold, sier Sandbakken.

Folkemøter og andre møter

Noen kommuner opererer også med et eget økonomiregister hvor det er vedtatt at folkevalgte og eventuelt også ledere skal registrere styreverv, gaver og/eller økonomiske interesser.

– Avhengig av hva kommunens regelverk sier, kan det for eksempel være verv i offentlige og/eller private selskaper, verv i interesse- og frivillige organisasjoner som mottar økonomisk støtte fra kommunen/fylkeskommunen, bierverv, eller næringsinteresser som aksjer i selskaper og fast eiendom, forteller Sandbakken.

– *Bør folkevalgte med mulige økonomiske interesser i arealsaker delta på møter med for eksempel utbyggere?*

– Nei, dersom det er avklart at en representant er, eller kan være inhabil, bør ikke vedkommende delta i slike møter dersom det er en del av saksbehandlingen. Åpne folkemøter eller lignende, som ikke er en del av kommunens saksbehandling, vil være noe annet.

Lovlighetskontroll

Ifølge Sandbakken handler habilitet om tillit. Habilitet er derfor et viktig tema i KS Folkevalgtprogram.

Han minner om at avgjørelser om habilitet kan være gjenstand for lovlighetskontroll.

– KS anbefaler også at partigruppene vedtar habilitetsregler for gruppa tilsvarende de som følger av forvaltningsloven og kommuneloven, sier Sandbakken.

Mulig inhabil? Slik går du fram:

1. Habilitet må vurderes fra gang til gang. Om du er i tvil om du er habil, så må du gi beskjed til ordfører så snart som mulig. Ordføreren ber så administrasjonen vurdere med utgangspunkt i den informasjonen du har gitt.
2. I selve møtet skal representanten be om ordet så snart ordfører/møteleder har åpnet saken, og før realitetene i saken kommer opp til debatt. Representanten skal da redegjøre for alle faktiske forhold som har betydning for habilitetsvurderingen.
3. Når det er gjort, skal vedkommende representant fratre møtet, og eventuell vararepresentant skal tiltre.
4. Det folkevalgte organet skal deretter drøfte habilitetsspørsmålet, uten å gå inn i realitetene i selve saken. Det er det folkevalgte organet som avgjør habilitetsspørsmålet.
5. Dersom vedkommende blir erklært inhabil, kan *ikke* vedkommende tiltre før saken er ferdig besluttet. Dersom vedkommende blir erklært habil, tiltre vedkommende slik at hen kan delta i realitetsbehandlingen.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

37/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/402 - 3

Forslag til vedtak

Ingen vedtak i saken

Vedlegg

Invitasjon til samling 2024

Saksopplysninger

Formålet med denne saken er å gi medlemmene i utvalget mulighet til å diskutere og komme med forslag til saker som kontrollutvalget kan ta opp, eller som kan utredes til et fremtidig møte. Medlemmene kan foreslå saker til diskusjon under dette punktet på møtet. Medlemmene oppfordres til å si fra i starten av møtet dersom de har noe å ta opp.

Forhåndsinnmeldte saker til møtet 27.09.2024:**Regionsamling**

Konsek Trøndelag inviterer hver høst til årlige samlinger for regionens kontrollutvalg. Årets samling er på Scandic Hell tirsdag 1. oktober.

Påmeldingsfrist er 20. september 2024. Påmelding kan skje på www.konsek.no, eller med epost, eller SMS til kontrollutvalgets sekretær.

Invitasjon med informasjon om program og påmelding følger saken som vedlegg.

Henvendelse

Kontrollutvalgets leder mottok 5. august en epost med Emne: Re: AVIK.

Eposten viser til en hendelse 18. mars med to skoleklasser på besøk på Falstad hvor avsender ble akutt syk uten å få den hjelpen hen mener hen burde fått. Dette er bakgrunnen for at avsender anser det som et avvik. Kontrollutvalgets leder informerte om at kontrollutvalget ikke er et klageorgan for denne typen saker og skal ikke behandle enkeltsaker. Avsender fikk bistand til å sende henvendelsen til riktig instans i Stjørdal kommune. Dette til kontrollutvalgets orientering.

Invitasjon til samling for våre kontrollutvalg 1. oktober

Konsek Trøndelag inviterer til vår årlige samling for kontrollutvalg. Vi har valgt kommunens økonomiforvaltning og eierskap som tema. Hvordan kan kontrollutvalgene gi bedre styringssignal til kommunestyret om økonomiforvaltningen, og hvordan kan kontrollutvalget følge opp kommunens eierskap?

Vi mener at det er nyttig å utveksle erfaringer og vet at det alltid er mye nytt å lære. Derfor har vi invitert innledere som har god innsikt i kontrollutvalgenes ansvarsområder og som kan bidra med å utvide kontrollutvalgenes verktøykasse.

Programmet er lagt opp slik at det blir god tid til å stille spørsmål i plenum og diskutere rundt bordene.

Samlingen vil streames, og det er mulig å delta digitalt. Vi håper likevel at så mange som mulig vil delta fysisk for en best mulig erfaringsutveksling.

FORELØPIG PROGRAM

KL. 09.00 – 10.00	REGISTRERING, ENKEL SERVERING
KL. 10.00 – 12.00 inkl. pause	ØKONOMIFORVALTNINGEN I KOMMUNENE – HAR KONTROLLUTVALGET KONTROLL? Ved Asbjørn O. Pedersen Hvordan kan kontrollutvalgene få bedre innsikt i svakheter og feil i økonomiforvaltningen? Hvordan er kommunens styringsinformasjon i økonomiforvaltningen, og hva kan kontrollutvalget gjøre? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 12:00 – 13.00	LUNSJ
KL. 13:00 – 14:30 inkl. pause	KOMMUNENS EIERSKAP – UNDER RADAREN FOR KONTROLLUTVALGET? Ved Agnete B. Sommerset Hvordan kan kontrollutvalget følge opp aktiviteten i kommunenes eierskap? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 14.30 – 16:00	KONTROLLUTVALGETS HJØRNE Oppgaveløsning og erfaringsutveksling ved ansatte i Konsek

PRAKTISK INFORMASJON

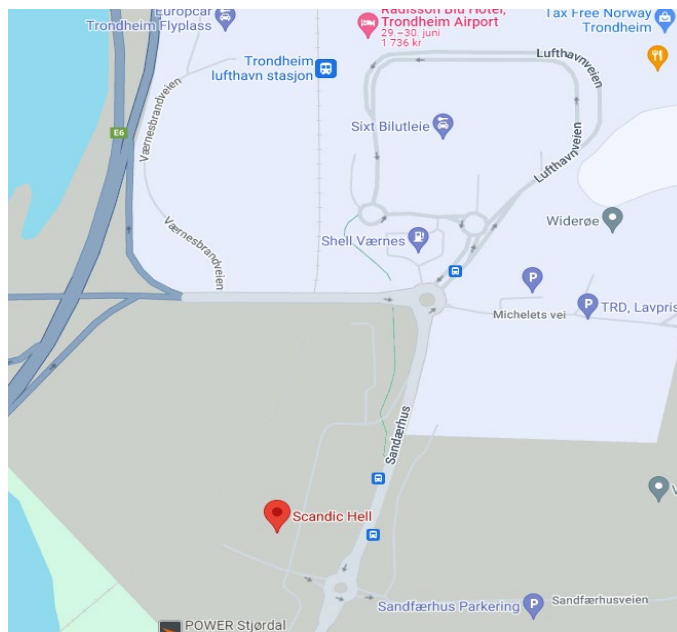
PÅMELDING: post@konsek.no

PÅMELDINGSFRIST: 20. september 2024.

PRIS: Max kr 2.000 pr. person.
Påmeldingsavgiften inkluderer lunsj og pausemat.

Scandic Hell ligger like ved Trondheim lufthavn. Det er gode parkeringsmuligheter utenfor hotellet.

Gangavstand til hotellet fra togstasjonen (Trondheim lufthavn stasjon) og Trondheim lufthavn.

OM FOREDRAGSHOLDERNE

Asbjørn O. Pedersen er generalsekretær i Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund. I tillegg er han ansatt ved flere høyskoler og universitet hvor han underviser i økonomiske temaer med hovedvekt på kommune- og statsregnskap. Han er utdannet revisor og har 23 års erfaring fra kommunal sektor. Han har jobbet som revisor, skatteoppkrever, økonomisjef og rådmann i en rekke kommuner.

Agnete B. Sommerset er juridisk direktør og advokat i Samfunnsbedriftene, som er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for kommunalt eide selskaper. Hun holder mye kurs for styrer og eiere, og er opptatt av at god eierstyring vil gjøre selskapene i stand til å lykkes enda bedre med å levere gode tjenester til sine eiere og innbyggerne i kommunen. Eierstyring handler om å ville noe med selskapene man eier og å ha god forståelse for rolle- og ansvarsfordeling. Hun ser at god eierstyring gir god demokratisk kontroll, og brenner for at flere setter dette temaet høyt på dagsorden.

OM KONSEK TRØNDELAG IKS

Konsek Trøndelag er et interkommunalt sekretariat for 48 kontrollutvalg i Trøndelag, Nord-Østerdal og Helgelandsområdet. Selskapet ble opprettet 1.1.2018 og har hovedkontor på Steinkjer og avdelingskontor i Trondheim og Os. Selskapet har tolv ansatte med god kompetanse på kommunal sektor og en variert fagbakgrunn.

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Stjørdal kommune

Møtedato

27.09.2024

Saknr

38/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/402 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 27.09.2024, godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte vil bli gjennomgått for godkjenning i møtet.